

LEBISWe know
books

„Metroul moscovit a fost dintotdeauna un loc legendar, care l-a inspirat pe Dmitri Gluhovski să creeze o epopee fantastică!”

Serghei Lukianenko

„Un spațiu închis al autoclastrării, care trăiește cu frica unui război total și închide ermetic toate ușile, izolându-se de Occident.”

Serghei Medvedev, jurnalist *Forbes*

„Gluhovski are multe de spus despre natura umană și cu toate că trilogia lui este mai degrabă sumbră și nihilistă, există un sâmbure de umanitate ce strălucește până la sfârșit, chiar dacă stins.”

www.emagill.com

„Gluhovski face din metroul rusesc o lume extrem de spectaculoasă!”

Moscow Times

„Dmitri Gluhovski transformă metroul moscovit în ultimul refugiu al umanității. Trilogia lui a atins la coarda sensibilă tânăra generație și din afara spațiului rus.”

Deutsche Presse-Agentur

„Un final excelent. Mi-ar plăcea să citesc și *Metro 2036* (dacă Dmitri va decide vreodată s-o scrie).”

alexandrabemm.com

„Ultima carte din trilogie nu dezamăgește. Artiom continuă să caute, deși mulți îi stau împotrivă, un drum către suprafață și un loc în care să trăiască din nou la lumină.”

the-pink-moose.com

„Un tărâm fantasmagoric minunat și original. Un roman excelent!”

Spiegel

**DMITRI
GLUHOVSKI**

Metro 2035

Traducere din limba engleză
de Silviu Genescu

PALADIN

Era un binoclu eficient, german, de foarte bună calitate. Destul de bun cât să poți vedea totul pe o rază de un kilometru, chiar mai departe. Mașina de teren urmărise mașina japoneză de la o distanță prudentă, până departe pe al treilea inel ocolitor al Moscovei și se oprise acolo.

— S-a călat, Alexei Felixovici, zise Lioka în walkie-talkie. Lămânem în ulma lui?

— Ce-o să facă acolo? Lasă-l să-și ia tălpășița. Călătorie sprâncenată, zise walkie-talkie-ul. Asta-i. Întoarceți-vă.

Înregistrat de I. Șkurkin

CUPRINS

Capitolul 1.	<i>Aici Moscova</i>	6
Capitolul 2.	<i>Metroul</i>	25
Capitolul 3.	<i>Conducta</i>	45
Capitolul 4.	<i>Plata</i>	64
Capitolul 5.	<i>Dușmanii</i>	84
Capitolul 6.	<i>Opt metri</i>	109
Capitolul 7.	<i>Țvetnoi Bulevard</i>	130
Capitolul 8.	<i>Heil</i>	163
Capitolul 9.	<i>Teatrul</i>	187
Capitolul 10.	<i>Roșiii</i>	213
Capitolul 11.	<i>Resturi</i>	240
Capitolul 12.	<i>Ordinul</i>	268
Capitolul 13.	<i>Spațiu de locuit</i>	293
Capitolul 14.	<i>Străinii</i>	330
Capitolul 15.	<i>Autostrada Entuziaștilor</i>	351
Capitolul 16.	<i>Transmisiunea finală</i>	381
Capitolul 17.	<i>Totul corect</i>	412
Capitolul 18.	<i>Serviciul activ</i>	443
Capitolul 19.	<i>Ce să scriu</i>	474
Capitolul 20.	<i>Miracole</i>	492
Capitolul 21.	<i>Tovarășii</i>	521
Capitolul 22.	<i>Adevărul</i>	551
Capitolul 23.	<i>Propriii săi oameni</i>	575
	<i>Postfață</i>	604

Aici Moscova

- Nu-i permis, Artiom.
- Deschide-l! Deschide-l acum, n-auzi?
- Comandantul stației ne-a spus... Să nu lăsăm pe nimeni afară.
- Crezi că-s imbecil? Pe nimeni... cine-i ăsta? Cine-i nimeni?
- Am ordine clare! Pentru protecția stației... Împotriva radiațiilor. Am ordine clare. Ai priceput?
- Suhoi ți-a dat ordinul? Tatăl meu vitreg ți-a dat ordinul? Hai, deschide!
- Am s-o iau în freză din cauza ta, Artiom...
- Atunci am s-o fac eu, dacă tu nu poți.
- Alo... Sanseici... Da, la postul de santinelă... Artiom e aici... Artiom al tău. Și ce să fac cu el? Bine. Așteptăm.
- Ai turnat, așa-i? Foarte bine pentru tine, Nikițka. Ai turnat. Acum, cară-te! Am să deschid eu, oricum. Și oricum ies!
- Însă alți doi oameni țâșniră din camera de gardă, vârnându-se între Artiom și ușă, și începură să-l împingă cu milă și blândețe. Artiom, obosit din capul locului, având cearcăne întunecate sub ochi – încă nu-și revenise din ieșirea la suprafață, din ziua precedentă – nu putu să se împotrivească, chiar dacă niciuna dintre santinele n-avea de gând să se lupte cu el. Începură să se adune privitorii curioși: băieții posomorâți, cu părul la fel de transparent ca sticla, femei

cu fețele galbene, cu mâinile albastre și oțelite, de la atâtea rufe spălate în apa rece ca gheața, țărani oboșiți, din partea dreaptă a tunelului, gata să caște gura ca proștii la orice. Șușoteau între ei. Se uitau la Artiom, dar cumva părea că priveau prin el; și ce expresii erau alea de pe fețele lor?

— Se tot duce afară, toată ziua bună ziua. Ce rost are să iasă?

— Ptiu! Și de fiecare dată ușa-i larg deschisă. Iar chestiile-s aspirate aici, de-afară, știi asta? Al dracului nebun...

— Auzi, nu poți... Nu poți să vorbești așa despre el. La urma urmelor... ne-a salvat. Pe noi toți. Și pe copiii tăi de colo.

— A salvat oameni, pfui! Și-acum ce se-ntâmplă? Pentru asta i-a salvat? Dacă primește o doză babană de radiații, o primim și noi, ăștia de aici... Cu cât mai mare, cu atât mai distractiv.

— De ce mă-sa se tot duce? Asta-i întrebarea. Nu-i ca și când există ceva acolo. Pentru ce se duce?

Apoi o față nouă se ivi între cei adunați acolo: cea mai importantă față dintre toate. Mustață neîngrijită, păr deja rărit și complet cărunt, întins ca un pod peste începutul de chelie. Însă fața era desenată exclusiv în linii drepte, nimic rotunjit. Și era pe de-a-ntregul aspră și ca de cauciuc... prea dură ca să nu te înspăimânte, de parcă omul fusese vulcanizat de viu. Și glasul său părea vulcanizat.

— Toată lumea să-și ia tălpășița. M-ați auzit?

— Uite-l pe Suhoi. Vine Suhoi. Lasă-l să-și recupereze băiatul.

— Unchiule Sașa...

— Iar tu, Artiom? Deja am vorbit despre asta...

— Deschide ușa, unchiule Sașa.

— Luați-vă tălpășița! Cu voi vorbesc! N-aveți la ce să vă holbați. Iar tu, vino cu mine.

Artiom se așază însă pe podea, pe granitul rece și lucios, sprijinindu-se cu spatele de perete.

— Asta-i prea de tot, mimă Suhoi, fără zgomot, doar din buze. Oamenii deja șușotesc și fără să te dai tu acum în petic.

— Așa-mi vine. Trebuie s-o fac.

— Nu-i nimic acolo! Nimic! Nimic de căutat.

— Dar ți-am spus, unchiule Sașa.

— Nikita! Nu sta cu gura căscată. Apucă-te de treabă.

Condu-i pe cetățeni de aici.

— Ai dreptate, Sanseici. Bine, atunci, cine are nevoie de invitație personală? Dați-i drumul, mișcați-vă...

Nikita-i lua în zeflema, scoțând mulțimea de-acolo.

— Ce mi-ai zis tu, a fost o prostie. Ascultă...

Suhoi expiră aerul care-i umflase pieptul, se înmuie, se gârbovi și se lăasă jos, lângă Artiom.

— Îți faci singur de petrecanie. Crezi că te va proteja de radiații costumul ăsta? E ca un ciur! O salopetă din bum-bac ți-ar fi mai de folos!

— Și ce-i cu asta?

— Stalkerii nu se duc acolo atât de des cât te duci tu...

Încerci să-ți mărești doza? Vrei să trăiești, sau s-o mierlești?

— Sunt sigur că l-am auzit.

— Iar eu sunt sigur c-a fost doar o halucinație. Acolo nu-i nimeni care să emită vreo transmisiune. Nimeni, Artiom! De câte ori trebuie să-ți mai spun asta? N-a mai rămas nimeni acolo. Nimic, în afară de Moscova. În afară de noi, cei de aici.

— Nu cred.

— Crezi că-mi pasă mie ce crezi tu și ce nu? Dar îmi pasă dacă-ncepe să-ți cadă părul! Dacă-ncepi să te piși cu sânge! Vrei să ți se usuce scula și să-ți cadă?

Artiom dădu din umeri. O clipă, nu spuse nimic, cântărind lucrurile. Suhoi aștepta.

— L-am auzit. Atunci, pe turn. Prin stația de radio a lui Ullman.

— Dar în afară de tine, nu l-a auzit nimeni niciodată în tot timpul ăsta, indiferent cât de atent au ascultat. Numai frecvențe radio pustii. Atunci ce-i acolo?

— Așa că mă duc acolo, asta-i. Asta-i tot.

Artiom se ridică în picioare și-și îndreptă spatele.

— Vreau nepoți, zise Suhoi de pe podea.

— Ca să trăiască și ei aici? În catacombe?

— În metrou, îl corectă Suhoi.

— În metrou, se învoi Artiom.

— Aici vor avea trai pe vătrai. Cel puțin, se vor naște. Însă în felul ăsta...

— Spune-le să deschidă, unchiule Sașa.

Suhoi se uită la podea. La granitul negru și lucios. Se părea că mai era ceva acolo.

— Ai auzit ce spun oamenii? C-ai cedat nervos. Acolo, la turn.

Artiom își strâmbă fața într-un zâmbet.

Inspiră adânc.

— Dacă vrei nepoți, știi ce-ar fi trebuit să faci, unchiule Sașa. Ar fi trebuit să ai copiii tăi. Atunci le-ai fi putut spune ce să facă. Iar nepoții tăi ar fi arătat ca tine, nu ca dracu' știe cine.

Suhoi închise ochii strâns. Trecu o secundă.

— Nikita, deschide-i ușa. N-are decât s-o șteargă. Să crape. Nimănui nu-i pasă câtuși de puțin.

Nikițka se supuse fără cuvânt. Artiom dădu mulțumit din cap.

— Mă întorc curând, îi spuse lui Suhoi din sas.

Suhoi se ridică în picioare, încă rezemat de perete, își întoarse spatele gârbovit la Artiom și se îndepărtă târșaindu-și pașii, lustruind granitul.

Ușa sasului se închise și se zăvorî cu un pocnet. Pe tavan, un bec electric alb și strălucitor, cu garanție de până la douăzeci și cinci de ani, se aprinse și se reflectă ca un soare slab, de iarnă, în dalele murdare ce acopereau tot interiorul sasului, cu excepția unui perete metalic. Acolo se găsea un scaun uzat, din plastic, ca să-ți mai tragi sufletul, sau să-ți înnozi șireturile de la bocanci, un costum de protecție chimică, atârnat într-un cârlig, un canal de scurgere pe podea, din care ieșea un furtun din cauciuc pentru decontaminare. Într-un colț zăcea un rucsac militar. Și un telefon albastru, atârnat pe perete, ca într-o cabină telefonică veche.

Artiom intră în costum, care îi era prea larg acum, ca și cum n-ar fi fost al lui. Scoase o mască de gaze din rucsacul lui. Întinse coarda din cauciuc, o trase peste cap și clipi, obișnuindu-se să privească prin gemulețele rotunde și murdare din dreptul ochilor. Înșfăcă receptorul telefonului.

— Gata.

Se auzi un scrâșnet ascuțit și peretele metalic – nu un perete, ci doar o ușă etanșă – începu să lunece în sus. De afară pătrunse o adiere de aer umed și rece. Artiom se înfioră. Își săltă rucsacul în spate, era greu, de parcă pe umeri i se așezase un bărbat.

Treptele tocite și alunecoase ale imensei scări rulante duceau în sus. Stația Expoziției din metrou era la șizeci de metri sub pământ. Suficient de adâncă încât să nu fie zgâlțâită de detonările bombelor lansate de avioane. Desigur, dacă Moscova ar fi fost lovită de o rachetă nucleară, acolo ar fi rămas un crater umplut cu sticlă. Însă încărcăturile nucleare fuseseră interceptate cu rachete, la mare altitudine deasupra orașului; doar fragmente din ele căzuseră pe pământ, încă radioactive, dar nu putuseră exploda. Așa că Moscova rămăsese aproape intactă. Chiar aducea cu aspectul ei dinainte, cam în același fel în care o mumie seamănă

cu un rege viu. Brațele la locul lor, picioarele la locul lor, zâmbetul...

Însă celelalte orașe nu avuseseră interceptoare de rachete ca să se apere.

Artiom gemu, își așeză rucsacul într-o poziție mai comodă, își făcu pe furiș cruce, băgă degetele sub curelele slăbite, pentru a le strânge, și începu să meargă.

* * *

Ploaia răpăia sec pe metalul căștii lui Artiom, de parcă îi bătea direct în cap. Cizmele de cauciuc i se scufundau în mocirlă; rugina se scurgea în puhoai de deasupra spre un loc aflat undeva sub el. Cerul era ticsit de nori, îngreunându-i respirația, iar clădirile, cât vedeai cu ochii, erau goale, roase de timp. În acest oraș nu mai trăia niciun suflet. Situația era aceeași de douăzeci de ani, nici măcar un suflet.

Uitându-se în lungul unei alei străjuite de copaci umezi și desfrunziți, putea să vadă arcada imensă de la intrarea în Expoziția Realizărilor Economice. Un minunat panoptic de curiozități, unde zăceau embrionii speranțelor unui viitor măreț, transplantat în false temple clasice. Măreția ar fi trebuit să-și facă apariția curând, de fapt chiar mâine. Atâta doar că ziua de mâine nu mai venise niciodată.

Expoziția era o capcană letală, uitată de Dumnezeu.

Cu câțiva ani în urmă, aici viețuiseră tot felul de creaturi periculoase, dar acum până și ele dispăruseră. Existase promisiunea că în curând nivelul radiației de fond va scădea și atunci va fi posibilă o revenire, treptată, la suprafață; totuși zona era plină de mutații care mișunau și erau încă în viață, chiar dacă arătau ca niște brute schilodite...

Se întâmplase însă taman pe dos: după ce se descotorosise de crusta sa de gheață, Pământul începuse să respire

și să se încălzească, în vreme ce nivelul radiațiilor de fond explodase. Pentru o vreme mutații se agățaseră de viață cu ghearele lor enorme, însă cei care n-o luaseră la goană să-și scape pielea muriseră, pe când ce oamenii aflați aici, sub pământ, trăiau în stațiile de metrou fără cea mai mică intenție de a muri. Oamenii nu aveau nevoie de prea multe. Îi puteau învăța până și pe șobolani câte ceva.

Contorul Geiger începu să păcănească, măsurând radiațiile încasate de Artiom. „Poate c-ar trebui să nu-l mai iau cu mine“, își zise el. „Nu face decât să mă enerveze. Ce importanță are cât păcăne? Până nu termin treaba, n-are decât să pârâie cât poștește.“

— Lasă-i să vorbească, Jen. Lasă-i să creadă c-am luat-o razna. Nu erau acolo când... pe turn. Nu și-au scos nicio dată nasul din metroul lor. Cum să știe, eh? Am luat-o razna... I-aș putea lovi pe toți să... Am explicat, nu? Exact în momentul când Ullman își ridicase antena... în timp ce căuta lungimea de undă... Am auzit ceva! Și nu mi-am imaginat. Futu-i! Nu mă crede nimeni!

O autostradă se înălța deasupra capului său; fâșiile de asfalt se îndoiseră și încremeniseră așa, azvârlind mașinile și camioanele care căzuseră la întâmplare, unele pe cele patru roți, altele pe spate, și-și dăduseră duhul pe loc.

Artiom privi iute în jur și porni pe limba aspră a rampei de ieșire spre autostradă. Nu trebuia să meargă mult, poate un kilometru și jumătate. Blocurile înalte de apartamente din complexul „Tricolor“ se înălțau chiar în apropierea următoarei rampe. Cândva, fuseseră zugrăvite în culori festive, alb, albastru și roșu, însă trecerea vremii revopsise totul în cenușiu, în propriul său stil.

— Dar de ce nu mă cred? Pur și simplu, nu mă cred, asta-i tot. Bun, deci nimeni n-a auzit niciun semnal de apel. Dar ascultau după astfel de apeluri? Sub pământ. Nimeni

nu urcă la suprafață numai pentru asta... nu-i așa? Dar tu doar te-ai gândit la asta, să fie posibil să nu fi supraviețuit nimeni în afară de noi? În toată lumea, nimeni în afară de noi? Ei? Asta-i o prostie cât casa! Păi, nu-i așa?

Nu voia să se uite spre Turnul Ostankino, însă n-avea cum să nu-l vadă: chiar dacă își întorcea fața dinspre el, tot se înălța la marginea câmpului său vizual, ca o zgârie-tură pe lentila măștii de gaze. Negru și gros, rupt la nivelul platformei de observare, ridicându-se de sub pământ ca un braț cu pumnul strâns, ca și cum cineva uriaș încerca să urce la suprafață, dar rămăsese prins în lutul roșu al Moscovei, prins în capcană, ca într-o menghină a pământului, blocat și zdrobit.

— Când am fost ultima dată în turnul ăla – încordat, Artiom smuci din cap în direcția lui – când ascultau, încercând să recepționeze semnalul de apel al lui Miller... cu toate pârâiturile alea... Pot să jur pe orice vrei tu... era acolo! Ceva era acolo!

Două siluete imense se ridicau deasupra pădurii desfrunzite, „Muncitorul și colhoznică“, luptând în poziția aceea ciudată, fie patinând pe gheață, fie învărtindu-se unul în jurul celuilalt într-un tangou, dar fără a se privi, ca niște făpturi asexuate. Atunci unde se uitau? De la înălțimea aceea puteau vedea dincolo de orizont? se întrebă Artiom.

În stânga lui, Marea Roată a Expoziției Realizărilor Economice era încă în picioare, imensă ca roata dințată a unui mecanism uriaș care rotea Pământul. Trecuseră douăzeci de ani de când ea, și tot mecanismul, se opriseră pentru totdeauna, iar în prezent ruginea discret. Primăvara trecuse.

Pe roată, stătea scris numărul 850: aceea era vârsta Moscovei în ani, când fusese ridicată roata. Artiom se gândi într-o doară că o corectare a numărului n-avea rost: dacă n-avea cine să înregistreze timpul, atunci acesta se oprea.

Zgârie-norii urâți și mohorați care fuseseră cândva albi, albaștri și roșii se întindeau cât să acopere mai bine jumătate din lume. Cât pe ce... Cele mai înalte clădiri din zonă, dacă nu punea la socoteală turnul distrus. Chiar așa. Artiom dădu capul pe spate și-și fixă privirea pe vârful blocurilor. Începură imediat să-l doară genunchii.

— Poate astăzi..., întrebă el fără a pune și semnul întrebării, fără a uita că urechile cerului erau astupate cu dopuri din vata norilor.

Nimeni nu-l mai auzea aici, desigur.

Intrarea într-un hol.

Doar un hol ca oricare altul.

Telefonul de la intrare e ca un orfan abandonat, ușa metalică nu are curent, în acvariul de sticlă al portarului se află stârvul unui câine, cutiile de scrisori zăngănesc încet în curentul de aer, fără scrisori, fără pliante publicitare: cineva a adunat tot și, cu multă vreme în urmă, le-a pus pe foc să-și încălzească mâinile cât de cât.

La baza zidului sunt trei lifturi nemțești strălucitoare, care stau cu ușile larg deschise, interiorul lor din oțel inoxidabil strălucește și parcă ar putea să intre într-unul chiar acum și să suie direct la ultimul etaj al blocului-turn. Artiom le ura pentru asta. Și lângă ele, ușa deschisă către scara de incendiu. Artiom știa ce se află în spatele ușii. Le număraseră deja: patruzeci și opt de etaje, urcate pe jos. Muntele Golgotei era întotdeauna urcat pe jos.

— Întotdeauna... pe jos...

Rucsacul cântărea acum o tonă și tona aceea îl apăsa pe Artiom spre sol, spre beton, făcându-l să meargă cu greutate, încetinindu-l. Însă înainta oricum, ca o jucărie mecanică și vorbea tot ca o astfel de jucărie.

— Așadar, ce s-ar fi întâmplat dacă... n-ar fi avut nicio rachetă de interceptare... La fel... trebuie să fi fost... trebuie

să fi fost oameni... pe undeva... Nu-i posibil să fie numai aici... numai la Moscova... în metrou... Pământu-i încă întreg... n-a crăpat în două... Cerul se limpezește... Nu-i posibil... ca o țară întregă... și America... și Franța... și China... și Thailanda sau alte din astea... Cu ce-au greșit...? N-a existat niciun motiv să...

Desigur, în toți cei douăzeci și șase de ani ai vieții sale, Artiom nu fusese nici în Franța, nici în Thailanda. Nici nu văzuse prea mult din lumea veche; se născuse prea târziu. Iar geografia lumii noi era mult mai restrânsă: stația de metrou Expoziției, Lubianka, Arbatskaia... Linia Circulară. Însă când studiase fotografiile năpădite de mușcagii ale Parisului și New Yorkului, de prin rarele reviste turistice, Artiom simțise în sufletul lui că orașele acelea erau încă acolo, încă existau pe undeva, că nu dispăruseră. Poate că-l așteptau pe el?

— De ce-ar... De ce-ar rămâne doar Moscova? Nu-i logic, Jen! Pricepi? Nu-i logic! Iar asta-nseamnă... Înseamnă că, pur și simplu, nu-i putem recepționa... Indicativele lor... Nu putem... Nu încă. Dar trebuie să continuăm. Nu putem renunța. Nu trebuie...

Blocul-turn era gol, totuși încă producea zgomote, încă avea viață: vântul bătea prin balcoane, trântea ușile, șuiera prin puțurile lifturilor, mormăia prin bucătăriile oamenilor și-n dormitoare, prefăcându-se că ar fi proprietarii care se întorseseră acasă. Artiom nu mai credea asta; nici măcar nu mai privea în jur și nici nu vizita nimic.

Știa ce se afla dincolo de ușile acelea trântite fără conținere: apartamente jefuite. Mai rămăseseră doar fotografii împrăștiate pe podea – necunoscuții morți se fotografiaseră ca amintire, pentru nimeni – și mobile incredibile de grele, imposibil de cărat în altă parte, nu în metrou, sau în lumea următoare. În alte clădiri, geamurile fuseseră făcute

șandări de unda de șoc, însă aici ferestrele erau rezistente la furtună și supraviețuiseră, deși în douăzeci de ani adunaseră un strat de praf, de parcă fuseseră orbite de cataractă.

Înainte, în vreun apartament sau altul, mai dădea peste câte un fost proprietar, frecându-și trompa măștii de gaze de vreo jucărie și plângând nazal, incapabil să audă dacă se apropia careva din spatele lui. Dar trecuse multă vreme de când mai văzuse pe cineva. Unul fusese lăsat să zacă aici, cu o gaură în spate, lângă jucăria lui prostească, iar ceilalți îl priviseră și-și dăduseră seama că aici nu era niciun cămin, la suprafață, că aici nu mai exista nimic. Beton, cărămizi, zoaie, asfalt crăpat, oase îngălbenite, praful descompunerii tuturor lucrurilor și, bineînțeles, radiațiile. Așa era în Moscova și în restul lumii. Nu mai exista niciun fel de viață, nicăieri, cu excepția metroului. Acesta era un fapt. Toată lumea știa asta.

Toată lumea, cu excepția lui Artiom.

Însă ce-ar fi fost dacă undeva, pe întinderea nemărginită a Pământului, mai exista un loc potrivit pentru a fi locuit? Pentru Artiom și Ania. Pentru toți cei din stație. Un loc unde să nu aibă tavan de fontă deasupra capetelor și unde să poată crește chiar și până la cer. Să-și construiască propriile case, să aibă o viață a lor, iar din locul acela să plece treptat, să se înmulțească pe tot Pământul pârjolit.

— Aș putea găsi locuri... pentru toți oamenii... Ar putea trăi... în aer liber...

Patruzeci și șase de etaje.

Artiom s-ar fi putut opri la al patruzecilea, sau chiar la al treizecilea; la urma urmei, nimeni nu-i spusese că trebuia să urce chiar până sus. Însă, cumva, îi intrase în cap că, dacă voia să aibă vreo șansă de succes, asta se putea întâmpla numai acolo, sus, pe acoperiș.

— Bineînțeles... nu... nu-i chiar atât de înalt... cum a fost în turn... atunci... Dar... Dar...

Geamurile măștii de gaze i se aburiseră, inima încerca parcă să-i iasă din piept și cineva părea să-l tot împungă în coaste, căutând o cale să-i înfigă un cuțit sub ele. Aerul pe care-l inspira energic prin filtrul măștii de gaze era prea rarefiat; nu avea destulă viață în el și, la fel ca la turn, când Artiom ajunsese la etajul al patruzeci și cincilea, cedă și-și smulse pielea din cauciuc lipită de față. Luă o gură de aer dulceag și amărui. Un aer complet diferit de cel din metrou. Proaspăt.

— Înălțimea... Poate... pân-acolo... Circa două sute de metri... Înălțimea... Așa că poate... Probabil... De la înălțimea aia... pot recepționa...

Își scutură rucsacul de pe umeri și-l târî după el restul drumului. Rezemându-și spatele înțepenit de trapa de acces, o ridică și se urcă pe acoperiș. Și abia atunci căzu. Rămase pe spate, privind norii, care erau la numai o lungime de braț de el; își îmbună inima și-și liniști respirația. Apoi se ridică în picioare.

Priveliștea de aici era...

Artiom parcă murise și pornise în zbor spre ceruri, dar se izbise brusc de un plafon din sticlă și rămăsese înțepenit acolo, legănându-se pe sub el, fără nicio cale să înainteze, ori să bată în retragere. Era evident, de la înălțimea aceea, că nu mai era posibil să se întoarcă: după ce-ai văzut cu adevărat cât de mic e totul pe Pământ, cum poți să mai iei așa ceva în serios?

Nu departe de el erau alți doi zgârie-nori identici, strălucitori și plini de culoare cândva, acum cenușii. Însă Artiom urcase întotdeauna numai pe acesta. Părea mai comod așa. Preț de o clipă, în nori apăru o crăpătură, ca o ambrazură, și soarele trase un foc prin ea; crezu că văzuse o sclipire bruscă în clădirea alăturată, fie dinspre acoperiș, fie dinspre geamul prăfuit al unuia dintre apartamentele de sus,

ca și cum cineva captase raza de soare într-o oglinjoară. Dar înainte să se poată uita în jur, soarele se baricadă din nou și licărul dispăru. Nu mai era nimic.

Cu cât Artiom încerca mai abitir să-și întoarcă privirea, cu atât continua să-i alunece spre pădurea regenerată ce prospera acolo unde fusese Grădina Botanică și spre pustietatea întunecată din chiar mijlocul ei. Un loc mort, unde parcă însuși Creatorul și-ar fi azvârlit suflul încins, rămas de prisos. Dar nu, nu Domnul făcuse asta.

Grădina Botanică.

Artiom își amintea că arăta altfel. Era tot ce-și amintea din lumea dispărută dinainte de război. O afacere ciudată: iată, întreaga ta viață constă din dale, tuneluri, tavane prin care curge apă și pâraie scurse pe pământ, pe lângă linii de tren, granit și marmură, aer închis și lumină electrică.

Apoi, dintr-odată, mai apare ceva mărunț: o dimineață răcoroasă de mai; vlăstare verzi, nevinovate, delicate, pe copacii eleganți; aleile din parcuri acoperite de desene cu cretă colorată, o coadă uimitoare la înghețată, și înghețata propriu-zisă, într-un cornet din vafă, nu doar dulce, ci absolut îngerească. Și vocea mamei, slabă și distorsionată de timp, ca și cum vine prin firele de cupru ale unui telefon. Și căldura mâinii ei, pe care încerci să n-o lași să scape din a ta, ca să nu te pierzi, și te agăți de ea cu toată puterea. Totuși, chiar e posibil să-ți amintești astfel de lucruri? Probabil că nu.

Și tot acest altceva este atât de nepotrivit și imposibil, încât nu mai înțelegi dacă ți s-a întâmplat cu adevărat sau ai visat, pur și simplu. Dar cum să fi visat asta, când n-ai văzut sau trăit nimic asemănător?

Artiom putea vedea totul în fața ochilor săi: desenele în cretă de pe alei, soarele strălucind prin frunzișul dantelat al acelor aurii, înghețata din mâna lui, rațele caraghioase, portocalii, împrăștiate peste tot pe oglinda iazului umbrit și

podetele șubrede, așezate peste el; îi era teamă să nu cadă în apă, dar și mai teamă să nu scape cornetul de vafă.

Însă fața ei, fața mamei, Artiom nu și-o putea aminti. Încercase s-o aducă în minte. Când se ducea la culcare, încerca să vadă dacă ar reuși să și-o aducă aminte măcar în vise, chiar dacă le uita până dimineață, însă nimic nu-i ieșea. Nu cumva acolo, în capul lui, exista un colțișor, unde se ascunsese mama ca să aștepte moartea și bezna? Se părea că nu. Dar cum putea exista o persoană pentru ca apoi să dispară cu totul?

Și în ziua aceea, în lumea aceea, unde-ar fi putut dispărea toți? Uite, sunt aici, chiar lângă tine; doar închide ochii. Bineînțeles că te poți întoarce la ei. Probabil că au scăpat și sunt încă acolo, undeva prin lume, strigând după cei pierduți: Noi suntem aici, dar voi unde sunteți? Trebuie doar să-i auzi. Trebuie doar să știi cum să ascuți.

Artiom clipi și se frecă la ochi, ca să poată vedea din nou ziua de azi, nu ce fusese acum douăzeci de ani. Se așază și deschise rucsacul. Înăuntru erau un radioemittător-receptor, un model militar complicat, verde și foarte zgâriat, și încă o monstruoșitate, o cutie metalică, care avea o manivelă ce putea fi întoarsă. Un generator manual, artizanal. Iar dedesubt se aflau patruzeci de metri de cablu de calitate, antena pentru radio.

Artiom atașă toate firele, se sui acoperiș, desfășurând cablul, își șterse apa de pe față și, fără nicio tragere de inimă, puse din nou masca. Își îndesă căștile pe urechi. Mângâie butoanele cu degetele și învârti manivela generatorului: o diodă clipi. Simți un bâzâit și o vibrație în palmă, ca și cum era viu.

Aționă un comutator.

Închise ochii, pentru că se temea că-l vor împiedica să pescuiască sticla aceea, sticla cu mesajul în ea, de pe un

continent îndepărtat, unde altcineva supraviețuise. Trecu de la o lungime de undă la alta. Apoi răsuci manivela generatorului de parcă vâslea într-o barcă pneumatică cu o singură mână.

Căștile începură să fâsâie, șuierând printre păcănituri cu un fluierat „iiiiioooo...” Tușeau epuizant și pentru o clipă nu mai scoaseră niciun sunet, apoi începură să fâsâie iarăși, ca și cum Artiom se plimba printr-o aripă de spital, izolată, a tuberculoșilor, căutând pe cineva cu care să vorbească, însă fără ca vreunul dintre pacienți să fie conștient; nu erau decât asistente medicale, care-și duceau degetul la buze și-l țistuiau sever. Nimeni de aici nu voia să-i dea vreun răspuns, nimeni nu intenționa să trăiască.

Nimeni din Sankt Petersburg. Nimeni nici din Ekaterinburg.

Londra rămânea tăcută. Parisul rămânea tăcut. Bangkokul și New Yorkul rămâneau tăcute. De multă vreme nici nu mai conta cine începuse războiul. Nici nu mai conta cum începuse. Pentru cine să mai conteze? Istoria era scrisă de învingători; aici nu exista nimeni care s-o scrie și-n curând n-avea să mai fie nimeni care s-o citească.

Șșșșșș...

Undele radio erau pline cu nimic. Un nimic fără limite.

Iiiiiioooo...

Sateleții de comunicații zburau fără odihnă pe orbitele lor. Nimeni nu-i solicita. Singurătatea-i aducea-n pragul nebuniei și atunci cădeau înapoi pe Pământ; mai bine să ardă în aer, decât așa ceva.

Niciun cuvânt din Pekin. Și la Tokio era o tăcere de mormânt.

Însă Artiom continua să rotească blestemata de manivelă, învârtea și răsucea, răsucea și învârtea.

Ce liniște era! O tăcere extraordinară. Insuportabilă.

— Aici Moscova! Aici Moscova! Recepție!
Asta era vocea lui, a lui Artiom. Ca de obicei, nu putea aștepta; nu avea răbdare.

— Aici Moscova! Terminat! Recepție!

Iiiiiiooooo.

Nu trebuia să se oprească. Nu trebuia să renunțe.

— Sankt Petersburg! Recepție! Vladivostok! Aici Moscova, recepție! Rostov! Recepție!

Ce nu era bine cu tine, Oraș al lui Petru? Cum de-ai devenit atât de firav? Mai firav decât Moscova? Ce ți-a luat locul? Un lac de sticlă? Sau te-a mâncat mucegaiul? De ce nu răspunzi?

Ce s-a ales de tine, Vladivostok, oraș mândru, de la celălalt capăt al lumii? Erai atât de departe de noi. Au răspândit molima până și asupra ta? N-au avut chiar niciun pic de milă, nici pentru tine? Huha, huha, huha.

— Recepție, Vladivostok! Aici Moscova!

Întreaga lume zace cu fața-n jos în mocirlă; nu simte pe spate picăturile acestei ploii interminabile; nu simte că nasul și gura-i sunt pline cu apă ruginită.

Dar Moscova... Iat-o. Stă acolo. Încă pe picioarele ei. De parcă-i în viață.

— Ce-i cu toate astea? Deci ați mierlit-o toți?

Șșș...

Poate că astea erau sufletele lor, care pătrunseseră pe unde și-i răspundeau astfel? Sau poate că așa suna radiația de fond? Moartea trebuia să aibă o voce a ei. Probabil, chiar așa: o șoaptă. Șșș... Haide acum, fără niciun zgomot. Calmează-te. Calmează-te.

— Aici Moscova. Recepție!

Poate că-l vor auzi de data asta?

Chiar acum, cineva o să tușească în căștile lui, trecând cu însuflețire prin zgomotul de fond, și o să strige de undeva, de undeva departe: